

**Міністерство освіти і науки України**  
**Львівський національний університет імені Івана Франка**

Затверджено  
на засіданні приймальної комісії  
Львівського національного університету  
імені Івана Франка

24.03.2021 р. (протокол № 3)

Ректор



В.П. Мельник

**ПРОГРАМА**  
**фахового вступного випробовування**  
**для здобуття освітнього ступеня магістра**

**Спеціальність – 035 «Філологія»**

**Спеціалізація – 035.055 «Романські мови та літератури (переклад  
включно), перша – французька: французька та друга іноземні мови і  
літератури»**

**Львів-2021**

**Фахові вступні випробування перевіряють рівень фундаментальної та професійної підготовки бакалаврів, які повинні:**

- володіти поглибленими знаннями з основної іноземної мови і уміннями інноваційного характеру, вільно, впевнено і правильно користуватися французькою мовою у професійних, наукових та інших цілях; володіти чотирма видами мовленнєвої діяльності на рівні C1 за шкалою Ради Європи: розуміти при читанні і сприйнятті на слух інтегрований зміст і деталі текстів усіх типів будь-якого рівня змістової і мовної складності (крім вузько спеціальних), уміти вилучати із текстів як експліцитну так і імпліцитну інформацію, що міститься в них; вільно і адекватно використовувати французьку мову в ситуаціях усного спілкування: вміти інформувати, описувати, повідомляти, висловлювати свій погляд та аргументувати його, дотримуючись параметрів комунікативної адекватності, мовної правильності, відповідної структурованості та зв'язності; писати добре структуровані тексти, відповідно до ситуації і комунікативного наміру (твір, реферат, доповідь, тези доповіді, коментар, анотацію, наукову статтю); реферувати і анотувати наукові та науково-методичні матеріали на різну тематику;

- володіти знаннями з теорії мови: знати основні положення сучасних лінгвістичних теорій, що складають концептуальну основу теоретичних дисциплін, базові поняття теорії мови; визначати на функціональному рівні граматичний статус омонімічних, синонімічних та полісемантичних конструкцій, трансформувати певні конструкції в семантично еквівалентні; розкривати закономірності відношень між мовними формами та їх змістом, володіти основами порівняльно-історичного методу вивчення мови, мати належні знання історії формування фонетичної, лексичної, морфологічної та синтаксичної систем французької мови; знати особливості формування і структури лексичного значення, парадигматичних угруповань лексики, можливості збагачення лексичного складу, його соціальний та територіальний поділ, основні типи словників; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова, особливості формування лексичних одиниць, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди, формувати тематичні групи, лексико-семантичні поля.

- володіти широкою теоретичною базою, що розкриває загальні та спеціальні закономірності процесу вивчення іноземних мов як засобу спілкування, освіти, виховання і розвитку, що охоплює крім методичних знань, також знання суміжних з методикою наук психолого-педагогічного і філологічного циклів; вільно оперувати основними методичними поняттями та методами дослідження; формувати іншомовну комунікативну компетенцію учнів середніх навчальних закладів: лінгвістичну, прагматичну, соціокультурну;

- знати процес виникнення та формування літератури на теренах сучасних країн, література яких вивчається; історичні умови формування національної літератури, вплив світоглядних та філософських засад на її формування; основні стильові ознаки кожної епохи та

особливості розвитку літератури в конкретних історичних та суспільних умовах; роди і жанри, характерні для кожного періоду розвитку літератури, жанрові особливості певного твору представників кожної епохи, особливості їхньої творчості, а також роль у розвитку національної літератури; уміти критично аналізувати художні твори з урахуванням соціально-історичних умов їх створення, біографічних даних про автора тощо; застосовувати порівняльний, історично-порівняльний та інші методи для аналізу художніх творів; диференціювати поетологічні особливості окремих напрямів, течій, жанрів, художніх творів.

Програма вступних фахових випробувань укладена згідно зазначених вище вимог на основі навчальних програм наступних фундаментальних і професійно-орієнтованих дисциплін: 1.«Практичний курс французької мови»; 2.«Лексикологія»; 3.«Історія французької мови»; 4.«Теоретична граматики»; 5.«Методика викладання французької мови»; 6.«Теорія та практика перекладу французької мови»; 7.«Стилістика французької мови»; 8.«Національна література».

## **1. Практичний курс французької мови (лексико-граматичний та перекладознавчий аспекти)**

Тестування з французької мови має на меті перевірити рівень мовної та мовленнєвої компетенції вступників на ОКР «Магістр» / «Спеціаліст».

Мовна компетенція передбачає знання системи мовних моделей та вербалізованих лінгвістичних операцій, що регулюють процес породження актуальних речень відповідно до інтенції мовця.

Мовленнєва компетенція передбачає уміння в автоматизованому режимі користуватися в мовленнєвій діяльності можливостями мовної системи, здатність адекватно використовувати мову у різних соціально-детермінованих ситуаціях спілкування, що зумовлює розширення об'єму інформації екстралінгвістичного характеру, що має культурологічну чи країнознавчу цінність.

Розвиток мовної та мовленнєвої компетенції ґрунтується на принципі єдності тематичного та міжкультурного аспектів.

Тематичний аспект спирається на особистий і фаховий досвід студента і охоплює як побутову тематику (типові повсякденні ситуації), так і країнознавчу (суспільно-політичне, економічне та культурне життя країни, мову якої вивчають).

Міжкультурний аспект передбачає знання культури країни в широкому розумінні цього слова, що охоплює всі сфери людського буття. Міжкультурний аспект націлений на пізнання, толерантне сприймання і розуміння іншої культури порівняно з рідною культурою, на вдосконалення умінь будувати свою мовленнєву поведінку відповідно до соціокультурної специфіки країни, мову якої вивчають.

На основі активного та пасивного володіння лексичним матеріалом через мовну здогадку і граматичну компетенцію необхідно показати під час тестування здатність до адекватного вибору лексичних або комунікативних еквівалентів та граматичних структур. Бакалаври повинні уміти перекладати без словника будь-які тексти (крім технічних) з французької на літературну українську мову; досконало розуміти на слух усну французьку мову, вести монолог і дискусію на теми: 1) проблеми педагогіки і виховання, стосунків між батьками, дітьми і школою, 2) проблеми споживання і ринку, економічні збитки і боротьба з підробками; 3) проблеми безпеки і тероризму у сучасному суспільстві; 4) ситуація жінки на ринку праці; 5) питання ефективності освітан та роль учителя в розвитку особистості; 6) проблеми виховання дитини.

### 1.1. Тематика курсу:

**Education: Faut-il punir les enfants?** La sévérité, c'est reparti. Situation actuelle du problème. Pères et mères ne veulent pas passer pour des brutes. Vous avez dit "punition idéale"? Fini de rire! Punition, punition chérie. Sévir, c'est prévenir un peu. Faut-il punir les parents?

**Economie : Le raz-de-marée des faux.** Les menaces économiques des contrefaçons et les mesures prises par la France. Qu'est-ce qui fait l'objet de contrefaçons? Les dangers présentés par les contrefaçons pour les consommateurs et la lutte contre les contrefacteurs.

**Société : Les otages de Neuilly. HB :** L'incroyable menace. Une rançon record et un marchandage terrifiant. Conseil de guerre à l'Intérieur. Vaines recherches, mais les négociations se prolongent. La décision de l'intervention finale.

**Société : Elle avait tout pour réussir.** La situation des femmes sur le marché du travail. Les bastions masculins et le machisme. Les causes de la méfiance vis-à-vis de la femme. Trois stratagèmes pour réussir et le point de rupture : la maternité. On demande papas poules. Marginalisation ou travail à temps partiel.

**Enseignement : Que valent les profs?** Comment sont formés et évalués les enseignants? Quels sont les défauts des professeurs défaillants et les erreurs pédagogiques les plus typiques? Quels professeurs ont marqué votre formation et influé sur votre destin?

**Éducation: Faut-il décapiter l'enfant-roi?** L'enfant comme un être égal et différent. Démocratie familiale et tyrannie infantile. Conduite destructrice pour la personnalité de l'enfant. Les bonnes méthodes éducatives.

### 1.2. Лексична компетенція

Оперувати основними поняттями лексикології; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова чи фразеологізму, особливості процесів формування похідних та фразеологічних одиниць; розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди; формувати тематичні групи,

лексико-семантичні поля; визначати соціальну та територіальну приналежність лексичної одиниці; ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їх структуру; ідентифікувати лексичну одиницю на основі її визначення; користуватися різними типами словників.

Мати активний словниковий запас, який би відповідав реалізації певних мовленнєвих ситуацій та робив би можливою бесіду на належному лексичному рівні стосовно певного кола тем (5000 слів та словосполучень). Вільно володіти продуктивним та рецептивним словниковим запасом, бути в стані самостійно опрацьовувати і розширювати пасивний словниковий запас. Лексичну полісемію, лексичну антонімію, лексико-семантичні поля, тематичні групи, способи словотвору лексичних одиниць, які вивчаються.

Увага приділяється:

– засвоєнню фразеологізмів, пов'язаних:

а) з назвами частин людського тіла: *oreille, main, doigt, tête, dent, dos, pied, cœur, nez, oeil*;

б) з іменниками : *raison, chose*;

в) з прислівником *peu*;

г) з займенником: *rien*.

– перекладу фраз, які містять фразеологізми з цим словом, з французької на українську мову.

– знайденню відповідні до тлумачень, взятих зі словників, фразеологізми на основі того ж ключового слова;

– вивченню прислів'їв, утворених з тим же словом та їх українські еквіваленти або пояснення;

– перекладу з української на французьку фраз, вживаючи фразеологізми з тим же словом;

– пошуку синонімів, ідентифікації слова за його словниковим визначенням, перекладу слів і конструкцій з теми.

### 1.3. Граматична компетенція

Знати граматичні норми сучасної французької мови, характерні риси граматичної будови слів і словосполучень, їх сполучуваність в семантико-комунікативному аспекті.

Знати і застосовувати на практиці правила побудови наступних видів підрядних речень: підрядних речень в ролі підмета, підрядних речень в ролі іменної частини присудка, умовних підрядних речень.

Вміти будувати наступні типи підрядних речень в ролі підмета:

– підрядні речення-підмети, які вводяться сполучником *que* ;

– підрядні речення-підмети, які вводяться вказівними займенниками, визначеними відносним підрядним реченням: *celui, celle, ceux, celles qui* ...;

– підрядні речення-підмети, які вводяться зворотами *ce qui, ce que (ce dont, ce à quoi), tout ce qui, tout ce que, etc.* ;

- підрядні речення-підмети, які вводяться відносними займенниками *qui, quiconque, ce qui, ce que*;
- підрядні речення-підмети, присудком яких є інфінітив;
- підрядні речення-підмети, які вводяться безособовим зворотом;
- підрядні речення-підмети, які вводяться прислівником способу дії.

Вміти будувати наступні типи підрядних речень в ролі іменної частини присудка:

- підрядні речення-атрибути, які вводяться сполучником *que*;
- підрядні речення-атрибути, які вводяться вказівними займенниками, визначеними відносним підрядним реченням: *celui, celle, ceux, celles qui...*;
- підрядні речення-атрибути, які вводяться зворотами *ce qui, ce que (ce dont, ce à quoi), tout ce qui, tout ce que, etc.* ;
- підрядні речення-підмети, які вводяться прийменником *de* та містять інфінітив.

Вміти будувати наступні типи умовних підрядних речень і знати вживання граматичних часів та способів:

- власне кажучи підрядні умовні речення або підрядні гіпотетичні речення;
- підрядні умовні речення порівняння;
- підрядні умовні речення протиставлення;
- підрядні умовні речення, що вводяться іншими сполучниками та сполучними конструкціями.

Трансформувати різні типи підрядних речень синонімічними синтаксичними конструкціями, а саме вміти робити: перетворення підрядного речення умови з *si* на іменні групи з прийменниками *avec / sans*; підрядного речення умови з *s'il y a* – на конструкцію *en cas de*; перетворення підрядного речення умови з відтінком способу дії на герундій; перетворення підрядного речення умови з на абсолютний партиципальний зворот; на конструкцію *à + infinitif*; перетворення підрядного умовного речення порівняння на конструкції *comme pour + infinitif*, *comme + participe passé*; перетворення підрядних речень-підметів, введених *de + infinitif*, на підрядні речення причини;

Здійснювати лексико-граматичний аналіз та реферування невідомого тексту (на основі статей періодики).

### Література

1. Бабінчук І.І. Французька мова. Підручник для студентів старших курсів вищих навчальних закладів. – Львів, ЛНУ імені Івана Франка, 2010.
2. Ганшина К.А. Французско-русский словарь.– М.: Русский язык, 1977. – 912с.
3. Левит З.Н. Лексикология французского языка. – М.: Высш. школа, 1979. – 160 с.
4. Лопатникова Н.Н., Мовшович Н.А. Лексикология современного французского языка. – М.: Высш. школа, 1982. – 256 с.

5. Марузо Ж. Словарь лингвистических терминов. – М., 1960. – 180с.
6. Назарян А.Г. Фразеология современного французского языка.– М.: Высш. школа, 1976. – 307с.
7. Назарян А.Г., Арутюнова Ж.М. Практическое пособие по фразеологии французского языка.– М.: Ун-тет дружбы народов, 1975. – 194 с.
8. Попова Н. И., Казакова Ж. А. Грамматика французского языка. Практический курс. Издание 12-е стереотипное. – Москва, 2003 г. – 474 с.
9. Удовиченко Г.М. Словник українських ідіом: Понад 2200 ідіом. – К.: Рад. письменник, 1968. – 462 с.
10. Удовиченко Г.М. Фразеологічний словник української мови. Т.1-2. – К.: Вища Школа, 1984. – Т.1.: 304 с., Т.2.: 304 с.
11. Французско-русский фразеологический словарь // Под ред. Я.И.Рецкера. – М., Гос.изд-во иностр. и нац. словарей, 1963. – 1112с.
12. Хованская З.И. Стилистика французского языка. – М.: Высшая школа, 1984. –344 с.
13. Boer C. De. Essais de syntaxe française moderne. – Groningen: P. Noord-hoff., 1922. – 454p.
14. Boer C. De. Syntaxe du français moderne. – Leiden: Universitaire Pers Leiden., 1947.– 275p.
15. Charbonnier E. La monnaie de singe. Ou comment reconnaître les expressions issues du Moyen Age. – Paris: Hatier, 1991. – 262 p.
16. Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française par Paul Robert. – Tome 1: 1960. – 1077p., Tome 2: 1960. –1947p., Tome 3: 1960. – 760p. – Tome 4: 1960. – 920p.
17. Dictionnaire de la langue française [en 6 volumes]. – Paris, 1863-1896
18. Grammaire, 350 Exercices, Niveau Supérieur I: Cours de civilisation française de la Sorbonne. – Paris: Hachette, 175 pages.
19. Lafleur B. Dictionnaire des locutions idiomatiques françaises. – Ottawa : Editions Duculot, 1991. – 669 p.
20. Le Guern M. Sémantique de la méthaphore et de la méthonymie, 1972. – 254p.
21. Louis P. Du bruit dans Landerneau. Les noms propres dans le parler commun. – Arléa, 1995. – 325 p.
22. Petit Robert. – Paris : Dictionnaires le Robert, 1991. – 2171 p.
23. Quitard P.-M. Dictionnaire Etymologique, Historique et Anecdotique des proverbes et des locutions proverbiales de la lanque française en rapport avec des proberbes et des locutions proverbiales des autres langues. – Genève: Editions Slatkine Reprints, 1968 (Réimpression de l'édition de Paris, 1942) . – 703 с.
24. Rey A. Dictionnaire des expressions et locutions figurées. – Paris, 1979. – 374p.
25. Rey A. La lexicologie. Lectures. – Paris: Editions Klincksieck, 1970. – 323p.

26. Rey A. Le lexique. Images et modèles. Du dictionnaire à la lexicologie. – Paris: A. Collin, 1977. – 307 p.
27. Rey A., Chantreau S. Dictionnaire des expressions et locutions. – Paris: Dictionnaires Le Robert, 1993. – 888 p.

### **Інформаційні ресурси**

1. [www.abu.cnam](http://www.abu.cnam)
2. [www.lefigaro](http://www.lefigaro)
3. [www.lepoint.fr](http://www.lepoint.fr)

## **2. Лексикологія французької мови**

Лексикологія. Предмет лексикології. Місце лексикології серед лінгвістичних дисциплін. Методи лексикологічних досліджень. Лінгвістичний знак і референт. Значення слова і поняття. Функції слова.

Лексична система. Одиниці лексичної системи. Слово як одиниця мови. Основні критерії ідентифікації й делімітації слова в мовному потоці. Морфемна структура слова. Поняття морфеми: дефініція, делімітація. Типи морфем. Структурні типи слів. Головні критерії їхньої диференціації.

Словотвір. Предмет і завдання словотвору. Основні шляхи збагачення лексичної системи французької мови. Основні поняття дериватології. Словотвірна модель (СМ), словотвірний тип (СТ) – комплексні одиниці системи словотвору. Продуктивність СМ та СТ.

Морфологічні способи словотвору. Суфіксальна деривація. Функції суфіксів. Класифікація суфіксів. Основні семантичні групи субстантивних суфіксів. Основні семантичні групи прикметникових суфіксів. Суфікси дієслів та прислівників.

Префіксальна деривація. Інші типи деривації. Продуктивні моделі дієслівної префіксальної деривації. Продуктивні моделі префіксальної деривації іменників. Продуктивні моделі префіксальної ад'єктивної деривації. Префіксально-суфіксальна деривація (парасинтез). Невласне деривація (конверсія).

Складні слова. Скорочення. Скорочення. Способи скорочення. Типи слів. Усічення (апокопа, афереза). Ініціальні скорочення. Слова – валізи.

Запозичення. Основні типи запозичень. Запозичення з класичних та східних мов. Запозичення з романських та германських мов. Англійські запозичення.

Фразеологія. Неологія. Предмет фразеології. Критерії ідентифікації фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів. Фразеологічні: зрощення, єдності, сполучення. Паремія. Фразеологічні варіанти та синоніми. Неологізми. Типи неологізмів.



Семантичний аналіз лексики. Типи лексичних значень. Семантична еволюція слів. Основні способи семантичної еволюції слів. Метафора. Метонімія. Синекдоха. Поняття лінгвістичного поля. Типи полів.

Лексичні парадигми. Лексикографія. Лексичні парадигми. Лексикографія. Синонімія. Типи синонімів. Диференційні варіації синонімів. Антоніми. Типи антонімів. Гіпероніми, гіпоніми. Омоніми, пароніми, автоніми.

### **Література**

1. Левит З.Н. Лексикология французского языка. – М.: Высш. школа, 1979. – 160 с.
2. Лопатникова Н.Н., Мовшович Н.А. Лексикология современного французского языка. – М.: Высш. школа, 1982. – 256 с.
3. GARDE – TAMINE J. La grammaire: 1. Phonologie, morphologie, lexicologie. Méthode et exercices corrigés.- - Paris, Armand Collin, 1990, 1998. Бібліотека французького альянсу (Alliance Française).
4. GREVISSE M. Le Bon Usage.- Paris, Louvin, Duculot, 1991, 12-e ed. Refondue par A. Goose, I-re partie Chap.III - Бібліотека французького альянсу (Alliance Française).
5. LEHMAN A., MARTIN – BERTHET Fr., Introduction à la Lexicologie, I-re partie: Sémantique lexicale, II<sup>e</sup> – partie: Morphologie lexical. - Paris, Nathan/HER, 2000. Бібліотека французького альянсу (Alliance Française).
6. MISHCHENKO V. Cours de Lexicologie du français moderne. Méthode, programme, exercices, Glossaire des notions importantes. - Lviv, LNU, 1-re ed. 2004; 2-ed 2008.
7. MISHCHENKO V. Cours de Lexicologie du français moderne. – Lviv, 2008. Site: <http://dl.lnu.edu.ua/>

## **3. Історія французької мови**

### **Періодизація історії французької мови.**

**Кельтизація території Франції.** Хронологія та шляхи кельтизації території Франції. Ареали кельтизації території Франції. Галльські сліди в топонімії, зміни у фонетиці та морфології народної латини Галлії.

**Романізація Галлії.** Хронологія та шляхи завоювання Галлії римлянами та їх вплив на утворення мовних ареалів на території сучасної Франції. Падіння Римської імперії та його вплив на розвиток народної та класичної латини в Галлії.

**Народна латина.** Народна латина як основа утворення французької мови. Розвиток вокалізму та консонантизму народної латини. Тенденції розвитку граматичної будови народної латини. Особливості розвитку синтаксису народної латини. Особливості розвитку лексичного складу народної латини.

**Германізація Галлії.** Хронологія та умови утворення германських держав в Галлії: етапи германізації. Ареали германізації Галлії. Відмінності процесу германізації від процесу романізації. Германські сліди в топонімії та антропонімії. Германські лексичні запозичення у французькій мовою. Зміни у фонетичній системі та граматичній структурі.

**Галло-романський період.** Особливості розвитку народної латини після падіння Римської імперії. Вокалізм галло-романської мови: наслідки змін характеру наголосу. Стягнення слів, розвиток наголошених голосних: дифтонгізація, палаталізація, позиційно (зумовлені) зміни, розвиток ненаголошеного вокалізму (синкопа посттонічних та протонічних голосних). Консонантизм галло-романської мови: африкатизація, палаталізація, йотизація, озвучення, оглушення, випадіння. Розвиток інтервокальних та кінцевих приголосних. Розвиток груп приголосних.

**Старофранцузький період (IX-XIII ст.ст.)** Соціолінгвістична ситуація: Верденська угода (843 р.), Страсбургська присяга (842 р.), феодальне роздроблення території Франції. Діалектне розчленування старофранцузької мови. Формування загальнофранцузької писемно-літературної мови.

Розвиток фонетичної системи старофранцузької мови: поява двох нових голосних; редукція протонічного та посттонічного е; тенденція до монофтонгізації дифтонгів і трифтонгів; перетворення [ê] в [a]; тенденція до спрощення груп приголосних (вокалізація; зникнення перед приголосними; втрата афrikат; делябіалізація палатальних приголосних).

Морфологія старофранцузької мови. Типи відмін іменника та прикметника, особливості утворення жіночого роду прикметників. Ступені порівняння прикметників. Форми та функції означеного та неозначеного артиклів. Етимологія та фонетичні фактори утворення системи займенників (особових, посесивних, демонстративних, відносних та питальних, неозначених)

Особливості розвитку теперішнього часу дійсного та бажального способу. Основні типи сильних та слабких перфектів. Особливості розвитку імперфекта. Розвиток особових закінчень часових форм. Основні форми інфінітивів. Основні типи сильних та слабких дієприкметників минулого часу. Дієприслівник теперішнього часу. Герундій.

Синтаксис старофранцузької мови. Порядок слів у старофранцузькій мові. Переважання паратаксису над гіпотаксисом.

Лексика старофранцузької мови за її походженням. Особливості словотвору у старофранцузькій мові в порівнянні зі словотвором у сучасній французькій мові.

### **Середньофранцузький період (XIV-XV ст.)**

Соціолінгвістична ситуація. Процес релатинізації французької мови: Поява передвісників Відродження у Франції. Розширення перекладацької діяльності з латини на французьку мову (Ніколя Орема, П'єра Берсюіра, Жака Бушо, Рауля де Преля та Лорана Прем'єрфе). Початок утворення наукової та технічної термінології.

Фонетична система середньофранцузької мови. Заміна словесного наголосу ритмічним. Продовження стягнення дифтонгів та поява напівголосних [j], [ç], [w]. Випадання або ослаблення голосних в зйянні. Випадання кінцевого *e*, який стоїть після голосного. Поява історичної довготи. Зумовлена зміна відкритості *o* та *e*. Випадання *s* в середині слова. Випадання кінцевих приголосних. Становлення системи зв'язування (*liaison*).

Морфологія середньофранцузької мови.

Зникнення двовідмінкової системи. Перетворення флексії *s* в ознаку множини. Збереження відмінкової системи в особових займенниках. Поглиблення тенденції до аналітичного способу вираження граматичних значень. (перетворення артикля в обов'язкову ознаку іменника; заміна форм неозначеного артиклів множини *uns / unes* формою *des*; поява партитивного артикля; дедалі частіше вживання займенника-підмета з дієсловом). Тенденція до спрощення та уніфікації форм.

Синтаксис середньофранцузької мови.

Поступове установлення прямого порядку слів в реченні. Утворення питального звороту *est-ce que* для збереження прямого порядку слів в питальних реченнях. Вживання другої частки заперечення. Інтенсивний розвиток системи підрядних речень. Усунення форм бажального способу дієслів з умовних речень.

Лексика середньофранцузької мови та зміни у словниковому складі.

**Ранньофранцузький період (XVI).** Соціолінгвістична ситуація: утворення французької нації. Формування придворної шляхти. Криза королівської влади та релігійні війни. Проблеми становлення французької мови як державної (Ордонанс Віллер-Коттре), мови викладання та наукових досліджень, її проникнення у вищу школу.

Поява перших граматик французької мови та перші спроби її нормування: початок формування граматичних вчень у Франції (Дж. Пальграв, Ж. Дюбуа, Л. Мегре, Робер Етьєн, П. де Ля Раме, Анрі Етьєн). Думки Ф. Брюно про перші граматики французької мови.

Перші спроби реформи французької орфографії.

Стан французької орфографії на початку XVI ст. Прийняття латинського алфавіту як одна з причин недосконалості французької орфографії. Три періоди у розвитку французької орфографії: період кліриків (IX-X ст.), період Жонглерів (XI-XII ст.) і період судейських писарів (XIII-XV ст.). Розвиток книгодрукування у Франції і негайність уніфікації французької орфографії. Етимологічний принцип орфографії Жака Дюбуа. Фонетичний принцип Луї Мегре. Два противники фонетичного принципу орфографії: Жак Пелетьє дю Манта Гійом дез Отель. Ультра революційний проект Онора Рамбо. Книгодрукарі, як супротивники реформи орфографії. Причини невдачі спроб реформи французької орфографії.

Маніфест “Захист та прославлення французької мови” (1549) Жоакіма дю Белле. Проблема вдосконалення французької мови. Лінгвістичні погляди літературної групи Плеяди.

Усвідомлення недосконалості французької мови прихильниками заміни латини рідною мовою у всіх сферах інтелектуальної діяльності.

Фонетична система ранньофранцузької мови. Причини уповільнення і майже припинення розвитку фонетичної системи французької мови. Завершення стягнення дифтонгів та трифтонгів. Оніміння та випадання редукованого *e*. Завершення утворення системи носових голосних. Перерозподіл відкритого *e* залежно від їх положення. Коливання у вимові *[o]* – *[u]* . Коливання *[a]* – *[e]* та *[e]* – *[a]*. Встановлення опозиції *a* переднього / *a* заднього.

Загальна характеристика розвитку консонантизму ранньофранцузької мови. Втрата придихового *h*. Втрата палатальної плавної приголосної *l'*. Продовження випадання кінцевих приголосних. Продовження утворення системи зв'язування.

Морфологія ранньофранцузької мови. Загальна характеристика граматичної структури ранньофранцузької мови. Встановлення норм та розширення вживання артиклів. Зменшення випадків чергування основи форм іменників та прикметників та їх уніфікації. Дедалі частіше встановлення функціонального розрізнення між вживанням форм самостійних (наголошених) та придієслівних (ненаголошених) особових займенників. Встановлення нової системи функціональної опозиції посесивів та демонстративів (детермінативи / займенник). Поширення вживання складних відносних займенників. Узагальнення закінчень *-s* та *-e* у першій особі однини дієслів. Поширення вставного *-t* у питальній формі діє слів. Змішування закінчень *passé simple* та *imparfait du subjonctif*. Уніфікація закінчень у першій та другій особах *présent du subjonctif*. Зникнення чергування голосної основи в дієсловах.

Синтаксис ранньофранцузької мови. Дві тенденції у розвитку синтаксичної структури ранньофранцузької мови. Поступове закріплення прямого порядку слів у реченні. Поширення інфінітивних та дієприкметникових речень. Відмінності у вживанні інфінітивних речень між ранньофранцузькою та сучасною мовами. Розвиток системи складнопідрядних речень та утворення нових складних сполучників.

Шляхи збагачення лексики ранньофранцузької мови. Збагачення лексики з допомогою внутрішніх ресурсів французької мови: конверсія, афіксація, вживання діалектизмів, архаїзмів та професійних термінів. Збагачення лексики шляхом запозичень з латини, грецької, італійської та германських мов.

**Новофранцузький період (XVII-XVIII ст.)** Соціолінгвістична ситуація. Встановлення Генріхом IV релігійної злагоди у Франції: Нантський едикт (1598). Боротьба Кардинала Ришельє за встановлення абсолютистської монархії у Франції. Апогей абсолютизму при Людовіку XIV та централізації країни. Завершення національного об'єднання шляхом приєднання нових провінцій: Русильон (1659), Артуа (1659), Фландрія (1659), Франш-Конте (1678), Ельзас (1678), Лотарингія (1766), Корсика (1768). Формування ідеології абсолютизму. Перетворення королівського двору в законодавця норм. Значення першої французької

революції для ствердження мовних норм французької буржуазії. Погляд на мову як на один з істотних елементів національності.

Діяльність Французької Академії: Проблема нормування французької літературної мови. Погляди Малерба на розвиток французької літературної мови. Зародження напрямку пуризму в писемно-літературній мові. Опозиція теоріям пуристів (Антуан Фюрет'єр). Розробка Клодом Вожла теоретичних засад нормування французької загальнолітературної мови (*bon usage*).

Дві тенденції у пуризмі: до встановлення в писемно-літературній мові “благородного стилю” та до “аристократичного пуризму”. Салон маркизи де Рамбуйє та “преціозний” стиль.

Два напрямки у розвитку граматичної теорії: емпіричний та філософський. Вплив раціоналістичної філософії Рене Декарта (картезіанство) на подальший розвиток мовних теорій у Франції та поява “Граматика Пор-Рояля” Лансло та Арно. Криза абсолютизму і соціально-політичний та ідеологічний рух Просвітництва. Подальший розвиток мовних теорій у XVIII ст.: перетворення мови творів письменників-класиків у зразок для наслідування та зростаючий вплив раціоналістичної грамматики. Видання французької енциклопедії та її роль у розвитку лексики французької літературної мови. Зростаючий вплив прихильників “неології”.

Фонетична система новофранцузької мови. Завершення процесу монофтонгізації *eo > o*. Завершення розвитку звукосполучення *[we]*. Продовження випадання редукованого *e*. Стабілізація вагання у вимові ненаголошених початкових *[o]* та *[u]*. Деназалізація голосних перед вимовленими носовими приголосними. Процес встановлення системи відкритості / закритості у залежності від їх положення у слові. Встановлення кількісно-часової опозиції. Стабілізація випадання кінцевих приголосних *-p*, *-t*, *-s*. Відновлення зниклих кінцевих приголосних *f*, *-c*, *-l*, *-r*. Зміна у вимові *r*. Закріплення переходу м'якого (палаталізованого) *[ʃ]* у йот. Тенденція до зникнення приголосного зв'язування (*liaison consonantique*).

Морфологія новофранцузької мови. Остаточне перетворення артикля в єдину ознаку роду та числа іменників. Утрата іменником зовнішніх ознак роду та числа. Формування нової системи утворення жіночого роду прикметників, закріплення, за деякими винятками, сучасної системи вживання займенників та детермінативів. Завершення формування сучасної морфологічної системи французького дієслова.

Синтаксис новофранцузької мови. Продовження процесу закріплення прямого порядку слів: тенденція до суміжного розміщення залежних речень; унормування розташування синтаксичних одиниць; поява нових мовних зворотів. Занепад *proposition participe absolue*, *accusativus cum infinitivo*.

Особливості розвитку лексики новофранцузької мови. Очищення від неологізмів та архаїзмів, стабілізація лексики, збагачення лексики за рахунок. Послаблення обмеження словникового складу у XVIII ст. під тиском наукового та технічного прогресу. Роль Французької Енциклопедії у розвитку словникового складу французької писемно-літературної

мови. Вироблення Французькою Академією поділу на три основні літературні стилі. Початок англоманії та проникнення англіцизмів у французьку мову.

**Сучасна французька мова (кінець XVIII, XIX-XX ст.).** Соціолінгвістична ситуація: вплив Великої Французької революції на розвиток мови та її роль у суспільстві. Боротьба з діалектами. Динаміка ролі французької мови в освіті. Зміни в орфографії. Лексичні зміни: календар, міри ваги та розміру, топонімія та антропонімія,

**Деякі тенденції розвитку мови у кінці XX – початку XXI ст.** Останні тенденції розвитку лексики, фонетики та граматики. «Фемінізація» назв професій. Останні спроби реформи орфографії.

### **Література**

1. Chigarevskaja N. Précis d'histoire de la langue française.— Ленинград: Просвещение, 1974. — 285с.
2. Аллендорф К.А. Очерки истории французского языка. — М.: Гос. Учеб.- пед. изд-во, 1959. — 182с.
3. Катагощина Н.А., Гурычева М.С., Аллендорф К.А.. История французского языка. — Москва: Высшая школа, 1963. — 447с.
5. Шигаревская Н.А. Хрестоматия по истории французского языка (*на французском языке*). — Ленинград: Просвещение, 1975.
6. Brunot, Ferdinand et Charles. *Précis de grammaire historique de la langue française*. — Paris : Masson et Cie, 1949. — 642 p.
7. Cohen, Marcel. *Histoire d'une langue, le français*. — Paris : Éditions sociales, 1967. — 513 p.
8. Leclerc, Jacques. *Langue et société*, 2<sup>e</sup> édition. — Laval (Québec) : Mondia Éditeur, coll. "Synthèse", 1992. — 708 p.

### **4. Теоретична граматика французької мови**

Предмет курсу “Теоретична граматика французької мови” і її зв’язок з іншими лінгвістичними дисциплінами. Одиниці граматичної будови (фонетика, морфема, слово). Різні типи граматик. Аналітизм французької мови.

Проблема частин мови у французькій граматиці. Розрізнення частин мови і принципи їх виділення. Система частин мови. Транспозиція.

Іменник у семантичному аспекті, його морфологічні категорії і синтаксичні функції. Семантико-граматичні групи іменників. Синтаксична група і синтаксичні функції іменника. Граматичні категорії іменника.

Прикметник. Семантика прикметників. Граматичні категорії прикметника. Синтаксичні функції прикметника.

Проблема детермінативів як частин мови. Семантика детермінативів. Артикль. Загальнотеоретичні проблеми артикля (Баллі, Гійом, Дамурет-Пішон). Проблема часткового артикля. Відсутність артикля.

Займенник як особлива частина мови. Семантика, синтаксичні особливості та морфологічні категорії займенників. Особові займенники. Їх інтерпретація (Брюно, Баллі, Вандрієс). Категорія особи: означеність/ неозначеність. Неособовість та неозначеність. Присвійні і вказівні займенники. Дейксис. Нейтралізація. Займенникова референція.

Дієслово. Значення, граматичні форми і синтаксичні функції дієслова. Семантико-граматичні групи дієслова. Валентність. Перехідність/ неперехідність дієслова. Статичні і динамічні дієслова. Граматичні категорії дієслова: спосіб, час, вид, стан. Різні концепції щодо видо-часової системи французького дієслова. Пасив, актив, фактив. Займенникові дієслова і проблема зворотних дієслів.

Неособові форми дієслова, їх семантичні риси і синтаксичні властивості. Інфінітив, конструктивні особливості. Синтаксичні функції. Герундій. Його функції і значення. Дієприкметник (теперешнього і минулого часу). Функції. Транспозиція неособових форм дієслова, їх морфологічні та синтаксичні ознаки.

Словосполучення як особлива одиниця граматики відмінна від слова і від речення. Характер і типи словосполучень французької мови. Визначення словосполучення. Теорії синтагми і словосполучення (Сосюр, Баллі). Функція інтонаційних засобів в словосполученні. Вільні та пов'язані словосполучення, їх характерні диференційні риси. Функції словосполучення. Основні засоби зв'язку в словосполученні. Типи словосполучень. Сурядні і підрядні словосполучення. Класифікація словосполучень.

Речення. Визначення предикативності і модальності. Формальна, семантична та комунікативна структура речення. Аспекти вивчення речення. Конструктивний (статичний) і комунікативний (динамічний) аспекти. Семантична (сміслова) структура. Члени речення. Синтаксичний зв'язок між членами речення. Засоби вираження предикативного зв'язку. Основні критерії визначення функцій членів речення.

Складне речення. Визначення. Класифікація речень. Складносурядне речення. Паратаксис. Приєднання. Складнопідрядне речення. Гіпотаксис. Засоби зв'язку. Підрядні додаткові, відносні та означальні речення. Сполучники обставинної підрядності.

### **Література**

1. Андриевская А.А. Синтаксис современного французского языка. Киев 1973.
2. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Морфология. - М., 1986.
3. Гак В.Г. Теоретическая грамматика французского языка. Синтаксис. - М., 1986.
4. Скепская Г.И. Введение в синтагматику. М., 1979.

5. Arrivé M., Gadet F., Galmiche M. La grammaire d'aujourd'hui. Guide alphabétique de linguistique française. Flammarion, 1986.
6. Basmanova A.G., Tarassova A.N. Syntaxe de la phrase française.- М.,1966.
7. Guiraud P. La syntaxe du français. Paris, 1974.
8. Référovskaïa, Vassiliéva A.K. Essai de grammaire française. Cours théorique., I-II, L. 1973.
9. Steinberg N. Grammaire française. I-II. L., 1972.

### **5. Методика викладання французької мови**

Методика викладання іноземних мов. Базові категорії. Метод і його три значення. Зв'язки методики та інших дисциплін.

Огляд основних напрямків розвитку методики як науки. Традиційна методика. Пряма методика і її внутрішня організація. Активна та аудіовізуальна методика. Комунікативний підхід. Акціональний підхід до вивчення мов.

Концепція навчання іноземних мов у середній загальній 12річній школі. Сучасний підхід до вивчення іноземних мов. Мета, зміст, засоби і завдання навчання іноземних мов у середній школі. Особливості змісту навчання на кожному етапі. Основні принципи системи навчання і види оцінювання навчальних досягнень. Помилка. Традиційне та інноваційне бачення.

Формування в учнів комунікативної компетенції. Зміст навчання та його особливості на кожному етапі. Навчання / вивчення основних аспектів мови: фонетика, граматики, лексики. Дидактика та стратегії читання і письма. Види мовленнєвої діяльності (усне і письмове вираження та усне і письмове розуміння) та їх взаємодія. Глобальна симуляція. Ігрова діяльність та рольові ігри. Поезія та пісня. Використання автентичних документів.

Модель уроку. Типи вправ та комунікативних завдань. Аналіз уроку та його основні складові. Професійні якості вчителя / викладача іноземної мови та характеристика його компетенції. Нульовий урок. Викладання іноземної мови з опорою на відео документи. Використання НТЗ в організації навчального процесу.

### **Література**

1. Бухбиндер В.А., Китайгородская Г.А. Методика интенсивного обучения иностранным языкам. – К., 1988.
2. Бухбиндер В.А., Штраус В. Основы методики преподавания иностранных языков. – К., 1986.
3. Вишневський О.І. Діяльність учнів на уроці іноземної мови. Посібник для вчителів. – К., 1989.
4. Гез Н.И., Ляховицкий М.В. Методика обучения иностранным языкам в средней школе. – М., 1982.
5. Демьяненко М.Я., Лазаренко К.А., Мельник С.В. Основы общей методики обучения иностранным языкам. Теоретический курс. – К., 1984.



6. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Відділ сучасних мов. – Страсбург: «Ленвіт». –Київ, 2003.
7. Ніколаєва С.Ю., Гринюк Г.А., Олійник Т.І., Метьолкіна О.Б., Постнікова Н.К., Онищенко К.І., Щербак Л.П. Сучасні технології навчання іншомовного спілкування. – К.: «Ленвіт», 1997. – 96с. (Вип. 1 (3). «Бібліотечка журналу «Іноземні мови»).
8. Ніколаєва С.Ю., Петрашук О.П., Бражник Н.О. Ступенева система освіти в Україні та система навчання іноземних мов. – К.: «Ленвіт», 1996. – 90с. (Вип. 1. «Бібліотечка журналу «Іноземні мови»).
9. Організація та забезпечення процесу навчання іноземної мови в середніх навчальних закладах / Керівник авторського колективу Ніколаєва С.Ю. – К.: «Ленвіт», 1997. – 110с. (Вип. 2 (4). «Бібліотечка журналу «Іноземні мови»).
10. Сучасна технологія навчання іншомовного матеріалу в середніх навчальних закладах / Під ред. Ніколаєва С.Ю. – К.: «Ленвіт», 1996. – 96с. (Вип. 2. «Бібліотечка журналу «Іноземні мови»).
11. Galisson R. D 'hier à aujourd'hui, la didactique générale des langues étrangères. – Paris: Cle international, 1980.
12. Germain C. La compréhension orale. – Paris: CLE INTERNATIONAL, 1998.
13. Germain C. Le point sur la lecture. – Paris: CLE INTERNATIONAL, 1999.
14. Germain C. Le point sur la phonétique. – Paris: CLE INTERNATIONAL, 1998.
15. Germain C. Le point sur la grammaire. – Paris: CLE INTERNATIONAL, 1998.
16. Germain C. La production écrite. – Paris: CLE INTERNATIONAL, 1999.
17. Germain C. Evolution de l'enseignement des langues: 5.000 ans d'histoire. – Paris: CLE INTERNATIONAL, Col. DLE, 1993.
18. Papo E, Bourgain D. Littérature et communication en classe de langue. – Paris: Hatier, 1989

## **6. Стилїстика французької мови**

Стилїстика та предмет її дослідження. 5 стилїстик. Внесок Шарля Баллі у розвиток сучасної стилїстики. Функціональна стилїстика та її зв'язок з іншими лінгвістичними дисциплїнами. Стилїстика як власне лінгвістичне та екстралінгвістичне явище. Поняття норми у стилїстиці.

Критерії визначення функціональних стилїв. Фонетичні, лексичні та граматичні особливості розмовного стилю. Мовленнєві рівні. Лексичні та граматичні особливості науково-технічного стилю та способи його представлення (усне, письмове). Офіційно-діловий стиль і його лексико-граматичні характеристики. Ділове мовлення. Визначальні лексико-граматичні риси медійного стилю. Типи газетних статей. Особливості рекламного тексту.

Епістолярний стиль, його історія та головні характеристики. Типи листів у художній літературі та їх особливості. Ділове листування.

Стиль художньої літератури та його особливості. Роль синонімів та антонімів у художньому тексті. Типологія текстів та їх основні характеристики. Різноманітні типи тонів у текстах художньої літератури та їх особливості. Класифікація стилістичних фігур та їх значення у художньому тексті. Типи оповіді та специфіка їх побудови. Поняття експліцитної та імпліцитної інформації у художньому тексті.

Лексико-семантичне поле, визначення його структури. Поняття ізотопії у стилістиці.

Представлення оповідача у різного типу текстах. Зв'язність тексту та засоби її вираження. Структура тексту. Поняття модальності.

## **Література**

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языкознания. Пер. с французского яз. Е.В. и Т.В. Вентцель. М.: Изд. Иностранной литературы, 1955.—416 с.
2. Бехта І. Авторське експериментаторство в англомовній прозі ХХ століття. – Львів: ПАІС, 2013. – 268 с.
3. Гак В.Г. Сравнительная типология французского и русского языков. М.: Просвещение, 1983. – 287 с.
4. Єщенко Т.А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. Посіб. / Т.А. Єщенко. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 264 с. (Серія «Альма-матер»).
5. Морен М.К., Тетеревникова Н.Н. Стилистика современного французского языка: (На фр. яз.): Учеб. пособие. М.: Высшая школа, 1970. – 262 с.
6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. – К.: Либідь, 2007. – 248 с.
7. Alexéyève A. Essai de stylistique contrastive (français-russe-ukrainien-espagnol-anglais). Vinnytsia : Nova Knyha, 2010. – 456 с.
8. Buffard-Moret B. Introduction à la stylistique. Armand Colin : Paris, 2009. – 126 с.
9. Craveri B. L'âge de la conversation. Ed. Gallimard, 2002 (pour la traduction française). – 486 с.
10. Dupriez B. GRADUS. Les procédés littéraires. ( Dictionnaire ). 2003. – 544 с.
11. Fromilhague C., Sancier-Chateau A. Introduction à l'analyse stylistique. Armand Colin : Paris, 2004. – 270 с.
12. Khovanskaia Z., Dmitrieva L. Stylistique française. М. : Высшая школа, 1991. – 396 с.
13. Lexique des termes littéraires. Sous la direction de M.Jarrety. Ed. Gallimard, 2001. – 475 с.
14. Onimus J. La communication littéraire. Culture et savoir. Ed. Desclée De Brouwer, 1970. – 206 с.
15. Peyroutet C. Style et rhétorique. Editions Nathan/VUEF, Paris, 2002 . – 160 с.

## **7. Теорія та практика перекладу французької мови**

Основні теоретичні засади перекладознавства. Предмет вивчення теорії перекладу. Поняття перекладу. Теорія перекладу та мовознавчі дисципліни. Типи перекладу. Мови

перекладу. Переклад як мовний контакт. Двомовність і переклад. Двомовність та проблема міжмовних інтерференцій.

Поняття перекладуваності, неперекладаване в перекладі. Адекватний переклад та еквівалентність. Типи міжмовних лексичних відповідностей. Інформативна структура лексичних одиниць та її базові елементи. Лексичні перетворення при перекладі. Переклад власних назв, проблеми транскрипції, транслітерації та супутніх прийомів. Переклад слів-інтернаціоналізмів та поняття «фальшивих друзів перекладача» (псевдоеквівалентів).

Шляхи перекладу фразеологічних одиниць. Переклад реалій. Переклад каламбурів.

Переклад морфологічних одиниць. Переклад артикля. Переклад множини іменника. Переклад вказівних займенників. Переклад неозначено-особового займенника. Переклад префіксів та суфіксів.

Переклад граматичних конструкцій. Переклад частиноподібного зворота. Переклад каузативних конструкцій. Переклад інфінітивних конструкцій. Проблема порядку слів і переклад інверсії українських речень французькою. Стилистичні нюанси і переклад умовного способу. Переклад дієслівних видів і минулих часів.

Поняття стилю в теорії перекладу. Розмовний стиль, його лексико-граматичні особливості і переклад. Діловий стиль, його лексико-граматичні особливості і переклад. Науковий стиль, його лексико-граматичні особливості і переклад. Публіцистичний стиль, його лексико-граматичні особливості і переклад. Літературний стиль, його лексико-граматичні особливості і переклад.

Специфіка перекладу текстів різних стилів. Переклад текстів наукової літератури та технічної документації. Проблеми перекладу термінології. Переклад творів художньої літератури. Переклад поезії.

Критерії оцінювання якості перекладу.

Короткий виклад історії українського перекладу. Українські перекладачі і перекладознавці XIX-XX століття.

## **Література**

1. Гак В.Г., Григорьев Б.Б. Теория и практика перевода: Французский язык. Изд.9, 2009. — 464 с.
2. Кириленко К. І., Сухаревська В. І. Теорія і практика перекладу французької мови. Навчальний посібник. — Вінниця: Нова Книга, 2003. — 148 с.
3. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. К, 2003.
4. Максименко О.В. Усний переклад: теорія, вправи, тексти (фр. мова), К, 2005.
5. Миньяр-Белоручев Р.К. Курс усного перевода. Французский язык. — М., Московский лицей, 1999.

6. Чередниченко А.И., Коваль Я.Г. Теория и практика перевода. Французский язык: Учеб.пособие. – К. : Лыбидь, 1991. – 314с.
7. Mounin G. Les problèmes théoriques de la traduction. – Paris: Gallimard, 2004. – 296 p.
8. Lederer M. La traduction simultanée, expérience et théorie. – Paris: Lettres modernes, 1981. – 454 p.

## **8. Національна література**

### **Французька література доби Середньовіччя**

Особливості формування і становлення середньовічної літератури Франції: історичний контекст. Періодизація літератури.

«Пісня про Роланда» як зразок епічної поеми. Авторство твору, його джерела. Українські переклади.

Середньовічний лицарський роман. «Роман про Трістана та Ізольду» як зразок роману бретонського циклу. Його переспіви та варіанти 12-16 ст. Українські переклади.

Франсуа Війон як представник ліричної поезії 15 ст. Його поетичні збірки «Малий заповіт», «Великий заповіт»: особливості творчого методу. Українські переклади.

### **Французька література доби Відродження**

Відродження як цілісна культурно-історична доба переходу від Середньовіччя до Нового часу. Гуманізм. Загальні тенденції розвитку літературного процесу Франції у добу Відродження, національна своєрідність французької літератури. Періодизація літератури.

Франсуа Рабле як представник Відродження. Аналіз роману «Гаргантюа і Пантагрюель»: ідеї, типові характери. Українські переклади.

Ронсар і поети Плеяди. Поетична реформа. «Захист і прославлення французької мови» як маніфест Плеяди. Головні поетичні збірки Ронсара. Українські переклади.

Памфлети і поеми Агріппи д'Обін'є. Філософські ідеї «Проб» Монтеня.

### **Літературний процес в Франції XVII ст.**

Доба класицизму у Франції. Головні принципи написання творів: правило 3х єдностей. Театр класицизму: Корнель, Расін, Мольєр.

Поезія доби класицизму: «Поетичне мистецтво» Буало. Ларошфуко як творець «Максим».

Творчість Лабрюєра. Розвиток байки: творчість Лафонтена.

Розвиток психологічного роману: Мадам де Лафаст і її роман «Принцеса Клевська». Розвиток соціально-побутового реалістичного роману (Фенелон та ін).

### **Французька література доби Просвітництва**

Загальна характеристика історико-літературного процесу XVIII ст. у Франції. Філософське підґрунтя епохи Просвітництва. Національна своєрідність та періодизація французької літератури. Прево і Лесаж як попередники просвітницьких ідей. Значення творчості Монтеск'є для розвитку Просвітництва.

Жанрова і тематична своєрідність творчості Вольтера. Розвиток філософської повісті («Простодушний»). Вольтер-драматург («Заїра»).

Дідро-енциклопедист. Дідро-письменник. Аналіз реалістичного роману «Черниця».

Драматургічна реформа Дідро.

Сентименталізм у французькій літературі. Творчість Руссо. Його суспільні. Філософські та релігійні погляди. Поняття руссоїзму. Аналіз проблематики роману «Юлія, чи Нова Елоїза».

Бомарше як драматург-новатор. Різновиди комедії. Образ слуги у «Севільському цирульнику» та «Весіллі Фігаро».

### **Літературний процес XIX ст.**

Загальна характеристика французького романтизму: періодизація, національна своєрідність, жанрова система. Розвиток романтизму у французькій літературі XIX ст. Романтичні теми. Передумови розвитку романтизму: ідеї Ж.Ж. Руссо, вплив німецького та англійського романтизму. Романтичне мистецтво у Франції.

Шатобріан – перший з романтиків. Прославлення християнства у трактаті “Геній християнства”. Розвиток жанру роману сповіді: “Атала”, “Рене”. Значення творчості Шатобріана для наступних поколінь романтиків. Огляд творчості де Сталь. Її критичні праці. Романи “Корінна”, “Дельфіна” як втілення теоретичних ідей письменниці.

Романтична битва: як це було. Тріумф романтиків у поезії та драмі. Розвиток романтичної поезії. Поетична спадщина Ламартіна. Аналіз збірок А. де Віньї “Поеми античні і сучасні”, “Доли”. Мюссе-поет: збірка “Ночі”.

В. Гюго – поет-романтик. Аналіз збірок “Оди і Балади”, “Споглядання” та ін. Особливості поетики. Розвиток роману у творчості Гюго. Ранні романи. Проблематика повістей “Клод Гьо”, “Один день засудженого на смерть”. Роман “Собор Паризької Богоматері” як романтичний історичний роман. Реалістичне зображення дійсності у поєднанні з романтичним характером у романах 60х-70х років. Розвиток романтичної драми у Франції. Внесок Гюго у розвиток романтичної драми. Передмова до “Кромвеля” Аналіз драми “Ернані”, “Руї Блез”.

Класичний реалізм у французькій літературі XIX ст. Реалізм як літературний напрям. Естетичні погляди письменників-реалістів. Періодизація і жанрова система французького реалізму.

Бальзак як письменник-реаліст. Значення його «Людської комедії» для розвитку реалістичного роману. Проблема типового характеру.

Стендаль як творець психологічного реалістичного роману. Бейлізм. Аналіз проблем та образів роману «Червоне і чорне». Новелістика Стендаля.

Флобер і реалізм флоберівського типу. Аналіз роману “Пані Боварі”. Новелістика Флобера (збірка “Три оповіді”: «Проста душа»). Романтичні елементи у романах Флобера («Виховання почуттів», “Саламбо”, “Іродіада”).

## **Французька література кінця XIX – першої половини XX ст.**

Натуралізм у французькій літературі. Золя-теоретик натуралізму. Втілення засад натуралізму у циклі “Ругон-Маккари”. Творчість братів Гонкурів, особливості їхнього творчого методу.

Бодлер – предтеча поезії символізму. Аналіз збірки “Квіти зла”: проблеми, поетика, новаторство. Символізм як напрям у поезії к. XIX ст. Поети-символісти Верлен та Рембо. Новаторство поезії символізму. Аналіз віршів “П’яний корабель”, “Осіньна пісня”.

Декаданс і модернізм. Філософські основи модернізму. Нові художні форми: техніка „потoku свідомості”.

Модерністичний роман. Творчість Пруста. Аналіз роману “У пошуках втраченого часу”: прустівські періоди, потік свідомості, алюзії.

Французька поезія XX ст. (Аполлінер, Елюар, Превєр). Естетика сюрреалізму. Новаторство форми та змісту у збірці Аполлінера “Каліграми”. Аналіз вірша “Зарізана голубка і водограй”. Огляд творчості Елюара.

Характеристика розвитку прози першої половини XX ст. (Жід, Селін). Поєднання традиції і модерну. Аналіз романів А. Жіда «Фальштовмонетники» та «Пасторальна симфонія». Традиція і новаторство роману Селіна «Подорож на край ночі»

Реалізм: синтез традиції та інновацій. Жанрова система і різноманіття форм реалістичного мистецтва.

Творчість Р. М. дю Гара. Жанр роману-ріки (“Сім’я Тібо”). Проблема стосунків батьків та дітей, проблема миру та війни у трактуванні дю Гара.

Письменник-лауреат Нобелівської премії Ф. Моріак. Проблема сім’ї у Моріака (“Тереза Дескейру”, “Клубок змій”). Католицькі цінності у трактуванні Моріака.

Гуманістична спрямованість творчості А. Сент-Екзюпері. Аналіз його есеїв. Філософська глибина казки для дорослих «Маленький принц»

## **Французька література другої половини XX ст.**

Екзистенціалізм. Сартр як теоретик екзистенціалізму, його праці “Буття і ніщо”, “Екзистенціалізм – це гуманізм”, проблема буття та існування. Аналіз роману “Нудота”, повістей “Чужий”, “Падіння”. Драматургія Сартра (“Мухи”: проблема вибору героя). Огляд творчості Камю. Його теоретичні праці “Міф про Сізіфа”, “Збунтована людина”: проблема вибору, бунту та абсурду. Аналіз роману “Чума”. Драматургія Камю.

Французький театр XX ст. (Клодель, Жироду, Ануй, Жаррі, Жене, Віан). Театр абсурду (Іонеско, Беккет, Жене). Проблема людини в абсурдному світі.

Характеристика розвитку прози другої половини XX ст. (Перек, Турньє, ЛеКлезіо, Модіано). Письменниці-жінки: М.Дюрас, Колет, С. де Бовуар.

“Новий роман” як явище французької прози другої половини XX ст. Теоретичні засади та їхня реалізація у романах Н. Саррот, К. Сімона, М. Бютора.

### **Постмодернізм у французькій літературі другої пол. XX ст.**

Постмодернізм у літературі останніх десятиліть XX ст. Основні риси постмодерністичного роману. Творчість Ф.Бегбеде. Риси постмодерну у романі «0,99 F».

Особливості постмодерністичного роману М. Уельбека. Проблема людини і людства у романі «Можливість острова».

### **ЛІТЕРАТУРА**

1. Laffont-Bambiani. Dictionnaire encyclopédique de la littérature française. – Paris, 1997.
2. Lagarde A., Michard L. XIX siècle. Les grands auteurs français. Antologie et histoire de la Littérature – Paris : Bordas, 1985.
3. Lagarde A., Michard L. XVIII siècle. Les grands auteurs français. Antologie et histoire de la Littérature – Paris : Bordas, 1985.
4. Lagarde A., Michard L. XVI siècle. Les grands auteurs français. Antologie et histoire de la Littérature – Paris : Bordas, 1985.
5. Prat M. H., Avierinos M. Littérature. T. 2. XIX et XX siecles. – Bordas, 1997.
6. Valette B., Giovacchini D. Audier C. Antologie de la littérature française. – Nathan, 1989.
7. Valette B., Giovacchini D. Audier C., Teslar van A. P. Antologie de la littérature française et européenne. – Nathan, 1992.

### **Художні тексти**

#### **Французька література доби Середньовіччя, Відродження, XVII століття**

1. *Пісня про Роланда*
2. *Роман про Трістана та Ізольду*
3. *Війон Малий заповіт, Великий заповіт*
4. *Рабле Гаргантюа і Пантагрюель*
5. *Корнель Сід*
6. *Расін Федра*
7. *Мадам де Лафает Принцеса Клевська*
8. *Монтень Досліди*

#### **Французька література Просвітництва. Літературний процес XIX ст. (романтизм, класичний реалізм)**

1. *Лесаж Кульгавий біс*
2. *Прево Манон Леско*
3. *Монтеск'є Перські листи*
4. *Вольтер Кандід, Заїра.*

5. Дідро *Черниця*
6. Руссо *Юлія, чи Нова Елоїза*
7. Мюссе *Сповідь сина віку, Лоренцаччо*
8. Вінї А. *Смерть вовка, Чаттертон*
9. Бальзак *Полковник Шабер, Гобсек*
10. Стендаль *Червоне і чорне, Ваніна Ваніні*
11. Флобер *Пані Боварі, Проста душа*

**Французька література кінця XIX – першої половини XX ст.**

1. Золя *Жерміналь, Земля*
2. Бодлер *Квіти зла*
3. Гонкур *Жерміні Ласерте, Брати Земганно*
4. Аполлінер *Поезія*
5. Пруст *У пошуках втраченого часу*
6. Жід *Фальшивомонетники, Пасторальна симфонія*
7. Селін *На краю ночі*
8. Сен-Екзюпері *Планета людей, Маленький принц*
9. Моріак *Тереза Дескейру*

**Французька література другої половини XX ст.**

1. Іонеско *Носороги, Урок*
2. Жене *Покоївки*
3. Сартр *Нудота, Мухи*
4. Камю *Калігула, Чужий*
5. Саррот *Тропізми*
6. Модіано *Вулиця темних крамниць*
7. Леклезіо *Пустеля*
8. Бегбеде *Ф. 99 F.*
9. Уельбек М. *Можливість острова*